



Taavi Veskimägi

Teie: 05.02.21 nr 1.1-11/2020/1103-4

Meie: 07.06.2021 nr 7-29/2021-001

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: [info@elering.ee](mailto:info@elering.ee).

## **Teade järelevalvemenetluse lõpetamise kohta ning soovitus edaspidiseks**

Lugupeetud hr Veskimägi

Riiklikku järelevalvet maagasiseaduse (edaspidi MGS) ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise, sealhulgas gaasituru toimimise ja turuosaliste tegevuse üle teostab MGS § 37 lõike 1 alusel Konkurentsiamet.

MGS § 37<sup>2</sup> lõike 1 järgi hulgimüügitoodete kauplemisega seotud turuosalised järgivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1227/2011 energia hulgimüügituru terviklikkuse ja läbipaistvuse kohta (ELT L 326, 08.12.2011, lk 1–16) sätestatud nõudeid (edaspidi REMIT).

### **1. Menetluse käik**

17.08.2020 avalikustas Elering AS (edaspidi *Elering*) kiire turuteate (inglise keeles *urgent market message – UMM*) 2020-08-17 17:28:37 (edaspidi UMM nr 2173)<sup>1</sup>, milles oli toodud: „*Vastavalt Gazpromilt saadud informatsioonile ei ole alates 20.08.2020 seoses Venemaa gaasivõrgus tehtavate hooldustöödega võimalik teostada gaasitarneid Eestisse läbi Värskaa gaasitorustiku.*“

30.08.2020 avalikustas Elering UMM-i 2020-08-30 13:24:22 (edaspidi UMM nr 2174)<sup>2</sup>, milles oli toodud: „*Vastavalt Gazpromi informatsioonile saab teostatud hooldustöö valmis ja taastatakse gaasitarneid Värskaa sisendpunkti kaudu 31.08.2020.*“

09.11.2020 pöördus Konkurentsiameti poole Läti regulaator (*Public Utilities Commission of Latvia*, edaspidi *PUC*) taotlusega hinnata Eesti põhivõrguettevõtja (*Elering*) käitumist gaasiturul REMIT-i raames. PUC palus Konkurentsiametil hinnata, kas *Eleringi* poolt siseteabe teatavaks saamisel (*Gazpromi* informatsioon hooldus- ja remonttööde kohta) tehtud ja sellele järgnevad toimingud võisid tekitada maagaasituru osalistele valesid või eksitavaid turusignaale ning kas neid võiks käsitleda REMIT-i rikkumisena.

---

<sup>1</sup> Kättesaadav: <https://dashboard.elering.ee/et/umm/message/2173>.

<sup>2</sup> Kättesaadav: <https://dashboard.elering.ee/et/umm/message/2174>.

25.11.2020 kirjas toodud põhjendustel teavitas Konkurentsiamet Eleringi, et on algatanud ettevõtja suhtes järelevalvemenetluse seoses Eesti ja Läti vahelise gaasitarnete katkemisega Värskas sisendpunktis perioodil 20.08.2020–31.08.2020 ning sellest tulenevalt Eleringi poolt REMIT-i nõuete täitmise kontrollimisega. Samas kirjas soovis Konkurentsiamet esitatud küsimustele vastuseid.

02.12.2020 kirjaga vastas Elering Konkurentsiameti kirjas toodud küsimustele (vt allpool). Vastusele oli lisatud OOO „Gazprom transgas Sankt-Peterburg“ (edaspidi *Gazprom*) poolt 05.08.2019 saadetud kiri ja 17.08.2020 saadetud faksiteade.

03.12.2020 pöördus Konkurentsiamet PUC-i poole palvega saada informatsiooni Läti süsteemihalduri (AS Conexus Baltic Grid) 20.03.2020 UMM-i aluseks olnud Gazpromi teate (kui selline dokument eksisteerib) kohta.

16.12.2020 saatis PUC vastuse Konkurentsiameti pöördumisele. Sellest selgus, et 27.01.2020 sai AS Conexus Baltic Grid samaaegselt Eleringi ja Leedu põhivõrguettevõtja AB Amber Gridiga Gazpromilt faksi nr 03/10/02-102, milles teatati, et kavandatud hooldustööd gaasijuhtmes Valdai–Pihkva–Izborsk gaasimõõtejaam, mis mõjutavad Luhamaa sisendpunkti läbilaskevõime prognoositavaid muutusi, kavatakse Venemaa süsteemihaldur teostada ajavahemikul 20.08.2020–31.08.2020.

25.01.2021 kirjaga pöördus Konkurentsiamet Eleringi poole täiendava teabetaotlusega, milles soovis saada põhivõrguettevõtjalt täiendavaid selgitusi Gazpromi 05.08.2019 kirja, 27.01.2020 faksi ja 17.08.2020 faksi puudutavalt Eleringi siseteabe tekkimise ja avalikustamise vormi kohta, samuti ülekandevõimsuste kohta.

05.02.2021 kirjaga vastas Elering Konkurentsiameti kirjas toodud küsimustele (vt allpool). Vastusele oli lisatud põhivõrguettevõtja 13.08.2019 kiri Gazpromile, mille kohaselt gaasitarne, mis Gazpromi 05.08.2019 kirjas toodud hooldus- ja remonttööde perioodile on kokkulepitud, tuleks tagada Eesti gaasisüsteemi osapooltele. Ka oli vastusele lisatud Eleringi UMM nr 2173.

21.04.2021 e-kirjaga pöördus Konkurentsiamet Eleringi poole täiendava küsimusega. Amet uuris Eleringilt täpsemalt, milles seisnes 17.08.2020 toimunud Eleringi ja Gazpromi esindajate vaheline toimunud telefonikõne sisu. Järgneval päeval, st 22.04.2021, vastas Elering ametile e-kirjaga.

### **1.1. Eleringi 02.12.2020 vastus**

Elering selgitas oma 02.12.2020 vastuses (kokkuvõtvalt), et perioodil 20.08.2020–31.08.2020 toimusid Gazpromi planeeritud hooldustööd Pskov-Riga torustikus. Antud perioodi ajal ülekandevõimsust Värskas sisendpunktis ei piiratud, kuna ülekandevõimsus oli Eesti territooriumile gaasi toomiseks avalikustatud mahus kasutatav. Sellest tulenevalt ei toimunud ka ülekandevõimsuse osas avaldatud andmete uuendamist/piiramist.

Eleringile saabus info Gazprom hooldustööde kohta 05.08.2019 kirjaga, kus oli välja toodud esmane info, kuid ei olnud viidet Värskas sisendpunkti võimalikust tarnepiirangust. Antud hooldustööde graafikule järgnes kooskõlastuse protsess, mille käigus edastas Elering kirja teel vastuse koos nõudega tagada gaasitarne Eesti turuosalistele. Graafiku kooskõlastamise protsessi jooksul ei tulnud täiendavat indikatsiooni selle kohta, et katkestus peaks kuidagi mõjutama Värskas gaasitarneid.

Informatsioon, et antud hooldustöö võiks mõjutada Värskas sisendpunkti gaasitarneid, tuli ilmsiks Eleringi poolsest initsiatiivist saada kinnitus, et Eesti turuosalistele on gaasitarne tagatud, telefonivestlusest Gazpromi esindajaga 17.08.2020 päeval.

Turuosaliste operatiivsemaks teavitamiseks Gazpromi poolsetest tarnepiirangutest on Eleringi praktika olnud teavitada turuosalisi, kasutades „*Other Market Information*“-tüüpi informatiivset UMM-i, mis avaldati ka sellel korral 17.08.2020 kell 17:28:37 (Elering Live veebilehel).

## 1.2. Eleringi 05.02.2021 vastus

Elering selgitas oma 05.02.2021 vastuses (kokkuvõtvalt), et Gazpromi poolt 05.08.2019 edastatud kirja alusel on gaasi transiit Venemaa süsteemi poolelt piiratud Eesti-Läti ühisesse bilansitsooni.<sup>3</sup> Sellele vaatamata on Värsk punkt kasutatav transiidi ringisuunamisel Venemaa gaasi ekspordi teostava ettevõtte poolelt kokkuleppel gaasi transiiti toetavate osapooltega Eesti-Läti ühises bilansitsoonis. Gaasi transiidi suunamiseks kasutatava koridori otstarbekuse hindamine ei saa olla süsteemihalduri pädevuses ning seni, kuni antud punkti ülekandevõimsus on kasutatav mõne transiidi režiimi juures, ei saa lugeda antud ülekandevõimsust kasutamatuks. Värsk ülekandevõimsuse vähendamine antud olukorras piiraks antud transiidikoridori kasutamist olukorras, kus turuosaliste omavahelise kokkuleppe alusel on kokkulepitud üleandmise punkt Värsk sisendpunkt. Näiteks olukorras, kus Gazpromi gaasi ekspordiv osapool tagaks gaasitarne Incukalnsi maardla punktist Värsk sisendpunkti, kasutades selleks Luhamaa ekspordi võimekust.

Vastavalt Gazpromi esialgsele 05.08.2019 teatele edastas Elering 13.08.2019 kooskõlastuse graafikule omapoolse täiendusega, milles märkis, et gaasitarne, mis antud perioodile on kokkulepitud, tuleks tagada Eesti gaasisüsteemi tarne osapooltele.

Täiendavalt juhtis Elering tähelepanu, et tarne tagamise kokkulepped ning gaasiüleandmise kokkulepped tarne osas on turuosaliste omavahelised kokkulepped, mis ei ole süsteemihalduri siseinfo, vaid tarnivate turuosaliste kommertsinfo. Elering on senise praktika alusel avalikustanud vastava info turu läbipaistvuse huvides. Samas Elering mõõnas, et sellise info avalikustamine võib tekitada turuosalistes erinevaid arusaamasid, mistõttu on süsteemihaldur valmis vajadusel kaaluma edaspidi sellise info mitteavaldamist.

27.01.2020 Gazpromi faksi osas tõi Elering välja, et selle puhul on tegemist sarnaselt Gazpromi 05.08.2019 kirjale teavitusega gaasitransiidi piirangutest Venemaa süsteemihalduri poolt. Sarnaselt eeltoodule on gaasitransiidi tagamine võimalik alternatiivsete transiidikoridoride kaudu ning ülekandevõimsuse piiramine selles olukorras piiraks võimalikke transiidikoridoride kasutamist. Samuti rõhutas Elering ka siinkohal, et tegemist on turuosaliste gaasi tarnelepingute infoga, mida ei saa käsitleda Eleringi kui süsteemioperaatori siseinfona.

Vastuseks Konkurentsiameti küsimusele, miks ei sisaldanud 17.08.2020 avalikustatud UMM nr 2173 gaasi tarnepiirangute lõppkuupäeva 31.08.2020, kui Eleringile oli see info juba antud UMM-i avalikustamise ajal (17.08.2020) teada, tõi süsteemihaldur välja, et UMM nr 2173 sisaldab endas sündmuse algus- ja lõppkuupäeva avalikustatud UMM-i perioodina. Info on loetav antud UMM-i automaatteavituses ning UMM-ide koondülevaates Elering Live veebilehel. Kasutajaliidese ülevaates UMM-i nr 2173 perioodi lõppu ei ole kuvatud, millest tulenevalt Elering nõustus, et antud informatsioon ei olnud turuosalistele kuvatud parimal võimalikul viisil. GETBaltic UMM-i platvormil on antud kuvamise puudus Eleringi poolt tänaseks kõrvaldatud.

## 2. Konkurentsiameti seisukoht

Konkurentsiamet lähtus oma analüüsis REMIT-ist. Konkurentsiamet analüüsis täpsemalt, kas Eleringi ja Gazpromi poolse infovahetuse puhul võis olla tegemist siseteabega vastavalt REMIT artikli 2 lõikele 1.

Konkurentsiameti seisukohad on järgmised.

Elering selgitustest nähtub, Gazpromi poolt 05.08.2019 Eleringile edastatud kirja alusel on gaasi transiit Venemaa süsteemi poolelt piiratud Eesti-Läti ühisesse bilansitsooni. Sellele vaatamata on Värsk punkt kasutatav transiidi ringisuunamisel Venemaa gaasi ekspordi teostava

---

<sup>3</sup> Konkurentsiamet juhtis 25.01.2021 täiendavas teabetaotluse punktis 2.1 tähelepanu, et Gazpromi 05.08.2019 kirjast nähtub, et perioodil 24.05.2020 kuni 04.09.2020 ei ole ülekandeliin „Valdai-Pskov-Riga“ kasutatav, mistõttu sai järeldada, et puudub tarne ka Värsk sisendit toitval „Valdai-Pskov-Riga“ harutorul Izborsk-Värsk.

ettevõtte poolelt kokkuleppel gaasi transiiti teostavate osapooltega Eesti-Läti ühises bilansitsoonis.

Vastavalt Gazpromi 05.08.2019 teatele teavitas Elering 13.08.2019 Gazpromi, et gaasitarned, mis on hooldustööde perioodile 24.08.2020–04.09.2020 kokkulepitud, tuleb tagada Eesti gaasisüsteemi tarne osapooltele.

Konkurentsiamet analüüsis infot, mis vahetati Eleringi ja Gazpromi vahel kuupäevadel 05.08.2019 ja 13.08.2019 ning jõudis järeldusele, et tegemist ei ole siseteabega vastavalt REMIT artikkel 2 lõikele 1, kuna vaatamata Gazpromilt saadud info osas hooldustööde kohta oleks Värska sisendpunkti gaasitarned Eesti turuosalistele endiselt olnud võimalik tagada alternatiivse tarne režiimi kasutamisel, olenemata sellest, et Gazprom soovis teha hooldustöid Venemaa gaasivõrgus. Seega vastavalt REMIT artikkel 4 lõikele 1 puudus Eleringil kohustus teave, mida vahetasid Elering ja Gazprom kuupäevadel 05.08.2019 ja 13.08.2019, avaldada UMM-ina.

17.08.2020 toimus telefonivestlus Eleringi ja Gazpromi esindaja vahel, milles Gazprom kinnitas, et hooldustööd Venemaa gaasivõrgus mõjutavad Värska sisendpunkti gaasitarneid. Lisaks, Elering selgitas enda 22.04.2021 e-kirjas, et 17.08 telefonikõne käigus kinnitas Gazprom Eleringile, et nende poolt teostavate hooldustööde käigus ei tarni nad gaasi Venemaa võrgu poolelt oma lepingupartneritele. Alternatiivsete gaasitarnete võimalus jäi aga siiski lahtiseks ning Elering ka teavitas, et turuosalistel oleks võimalus vajadusel kooskõlastada alternatiivsete transiidi kanalite kasutamine (maardla kasutamise võimalus vastavalt turuosaliste omavahelistele kokkulepetele). Samal päeval, peale 17.08.2020 Eleringi ja Gazpromi esindaja vahelist telefonivestlust, avalikustas Elering UMM-i nr 2173. UMM-iga nr 2173 avalikustatud teabe puhul oli tegemist informatsiooniga Venemaalt Eestisse läbi Värska sisendpunkti tulevate gaasitarnete katkemise kohta seoses Gazpromi hooldustöödega Venemaa gaasivõrgus.

30.08.2020 avalikustas Elering uue UMM-i nr 2174. UMM-iga nr 2174 avalikustatud teabe puhul oli tegemist informatsiooniga Venemaalt Eestisse läbi Värska sisendpunkti tulevate gaasitarnete taastamise kohta.

Konkurentsiamet analüüsis teavet, mis vahetati 17.08.2020 telefonivestluse ajal Eleringi ja Gazpromi esindaja vahel, ning jõudis järeldusele, et tegemist ei ole siseteabega vastavalt REMIT artikkel 2 lõikele 1, kuna turuosalistel, kes olid huvitatud gaasitarnete tegemisest, aga ei saanud selleks kasutada Värska sisendpunkti, oli siiski võimalus sõlmida kokkuleppeid alternatiivsete transiidi kanalite kasutamiseks.

### **3. Konkurentsiameti soovitus ja järelevalvemenetluse lõpetamine**

Konkurentsiamet soovib, et tagamaks edaspidi sarnastes olukordades selgus, siis juhul, kui tekib kahtlus, kas mingi tarnerežiim ikkagi on kasutatav ja kas tarned on Gazpromi poolt tagatud, või kui on ka kõrvalekalle tavapärasest tarne režiimist, mis võib mõjutada tarnete tagatust, uurida Eleringil seda koheselt, kui info võimaliku tarnerežiimi muudatuse osas saab teatavaks. Isegi kui ei õnnestu info täpsustamine Gazpromiga, aga on näha, et tavapärase tarne režiim pole kasutatav ja seetõttu võib olla oht tarnete tagatusele, soovib amet teha vastav info turule informatiivse UMM-ina teatavaks võimalikult kiiresti.

Antud juhul amet on seisukohal, et Eleringil oleks olnud soovitatav uurida Gazpromilt selgemalt, kas tarned Värska sisendpunkti ikkagi on tagatud, juba 13.08.2019, kui Elering saatis Gazpromile teavituse gaasitarnete tagamiseks. Lisaks on soovitatav ebaharilike tarnerežiimide korral ka see info avalikustada turule informatiivse UMM-ina, mis vastavalt ACER-i MoP juhendi<sup>4</sup> Lisale VII vastab tüübile nr 3 ehk „*Muu turu informatsioon*“. Seoses Eleringi ja

---

<sup>4</sup> Manual of Procedures on transaction data, fundamental data and inside information reporting. Kättesaadav: [https://documents.acer-remit.eu/wp-content/uploads/ACER\\_REMIT\\_MoP-on-data-reporting\\_V6.pdf](https://documents.acer-remit.eu/wp-content/uploads/ACER_REMIT_MoP-on-data-reporting_V6.pdf).

Gazpromi vahelise suhtlusega Eesti turuosalistele gaasitarnete tagamise osas soovib amet Eleringil seega edaspidi juhul, kui Gazprom gaasitarnete tagamist ei kinnita, avaldada UMM ka kahtluse korral ning pöörduda Gazpromi poole uue taotlusega, või vajadusel ka muu infokanali kaudu, kuni on saadud vastus. Vastuse saamisel saab varasemalt avaldatud informatiivset UMMi täiendada täpsema infoga. Turuosalistele on oluline, et potentsiaalsed gaasitarnete piirangud oleks teada võimalikult vara.

Mis puudutab Eleringi valmidust vajadusel kaaluda Gazpromi gaasitarneid puudutava teabe edaspidist mitteavaldamist, soovib amet Eleringil siiski tungivalt seda praktikat jätkata ja muuta veel ajaefektiivsemaks (koheselt kui on kahtlus, et tarne on häiritud, avaldada UMM) ning gaasitarneid puudutavat teavet selle olemasolu korral turuosalistele kindlasti avalikustada, kuna antud teave on turuosalistele oluline kauplemisotsuste tegemisel. Juhul, kui Gazpromi gaasitarneid puudutav teave ei viita kindlale gaasirajatiste võimsuste piirangutele, on selle sobivaks avalikustamise vormiks siis informatiivne UMM ehk tüüp „*Muu turu informatsioon*“ (nt UMM-id nr 2173 ja 2174). Siseteabe avalikustamise platvormil informatiivse UMM-i avalikustamisel jõuaks gaasitarneid puudutav informatsioon võimalikult paljude turuosalisteni. Kuna vastava piirangu puhul pole siiski tegemist ülekandevõimsuse piiranguga, on amet seisukohal, et ka antud juhul sobib kasutada informatiivse UMM-i tüüpi „*Muu turu informatsioon*“.

GETBaltic platvormilt nähtub, et Elering on võtnud kasutusele praktika, kus teavitab turuosalisi Gazpromi gaasitarnete osas, nt 18.03.2021 avalikustatud informatiivne UMM<sup>5</sup>. Antud UMM-is on toodud, et katkeb gaasitarne Venemaalt Värska sisendpunkti, tarnepiirangu algus- ja lõppkuupäev, samuti et Luhamaa kaudu on gaasitarne võimalik. Seega on Elering vastavalt 05.02.2021 kirjas toodule Gazpromi gaasitarneid puudutava teabe avaldamise lähenemist täpsustanud ja jätkab ameti poolt soovivat praktikat vastava info avaldamiseks.

Eelkirjeldatud põhjendusi ja õiguslikku raamistikku arvestades ei esine asjaolusid, mille põhjal saaks teha järelduse, et Eleringi tegevuses osas oleks esinenud REMIT-i rikkumist. Lähtudes eeltoodust, lõpetab Konkurentsiamet antud asjas järelevahtemenetluse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marilin Tilkson

Regulatsiooniteenistuse juhataja-peadirektori asetäitja

---

<sup>5</sup> <https://umm.getbaltic.com/public-umm/1250>